

Hugsjónarmaður farin

NÚ um dagarnar andaðist ein av fremstu javnaðarpolitikanum í okkara tíð, fyrrverandi vesturtýski ríkis-kanslarin Willy Brandt. Við deyða hansara hevur ikki bert Týskaland og øll tann sosialdemokratiska rørslan men allur heimurin mist ein av sínum størstu og týðningarmestu poliðkarum nakrantíð.

WILLY BRANDT var hugsjónarmaður um ein háls. Hann hevði sterkar hugsjónir og tær komu so eisini til sjónar, tá hann longu sum blaðungur gjørdi vart við andstygd sína móti tí vaksandi nazismuni í Týskalandi. Andstøða hansara til nazistarnar varð orsök til, at hann mátti flýggja og endaði í Norðurlondum. Her var hann nógv ávirkaður av norðurlendsku javnaðarflokkinum, serliga tí norska og svenska, og ikki minst hugsjónum teirra um vælferðarsamfelagið. Hann var tí eisini nógv upptikin av tankanum at gera Týskaland til eitt vælferðarsamfelag, um hann skuldi fáa ávirkan har seinni.

HANN fekk eisini broytt týska javnaðarflokkinn frá at vera ein rættiliga forsteinaður og ortodoks flokkur til ein meira nútímans javnaðarflokk í norðurlendskum sniði. Hetta gjørdi, at flokkurin vann nógv fram og tað beindi hon leiðina fyrst til starvið sum uttanríkisráðharri og seinni til kanslara. Willy Brandt var eitt skifti eisini borgarstjóri í Berlin, har hann skapti eitt vælferðarsamfelag, sum skuldi fáa stóran týðning fyri alla gongdina í Týskalandi.

EISINI var hann samstarvsmaður fram um alt og skapti eisini ta fyrstu stóru samgonguna fyrst við teir konservativu og seinni við teir liberalu. Men ein njósaragøla skuldi so beina fyrri honum sum ríkisleiðara. Tað, sum meira enn nakað, eyðkendi Willy Brandt var hansara ótróytliga arbeiði til frama fyrri teimum, sum eru ringast fyrri. Hóast hann mátti fara frá sum týskur leiðari orsakað av njósaragøluni, so gavst hann tó ikki á hondum. Tvørturímóti fór hann tá at gera vart við seg í aljóða høpi og var ein av forsprákarunum í norð-suður orðaskiftinum, fyrri at tann ríki heimurin skuldi býta sítt ríkiðomi við tann fátæka.

TÁ vit skulu minnst aftur til nøkur av stóru avrikum hansara, so var tað hann, sum byrjaði sáttargerðina millum eystur og vestur. Hann fekk fyrst semju í lag við Póland, síðani við øll hini eystur-europeisku londini og seinast við Eysturtýskland, hóast stóra móttøðu frá teimum konservativu í Vesturtýsklandi. Tað endaði tó við, at allir týskarar tóku undir við honum. Tað er ikki minst ótróyttandi og klóku tiltøkunum hjá Willy Brandt fyrri at takka, at linni kom í viðurskiftini millum eystur og vestur.

WILLY BRANDT var nógv ávirkaður av tveimum javnaðarmonnum, Oluf Palme úr Svøríki og Bruno Kreisky úr Eysturriki. Tað er heldur eingin ivi um, at tað er tann norðurlenska útgávan av javnaðarhugsjónini, sum hevur eyðkent hann og verið grundarlagið undir hansara mongu sigrum.

EIN av hansara stóru gerðum var, at hann alment viðgækk skyldina hjá

Willy Brandt var í nógv ár leiðari í altjóða javnaðarrørsluni. Eisini føroyski javnaðarflokkurin hevur lutkið á fundum í hesi rørsluni. Her er tað táverandi skrivarin í føroyska javnaðarflokkinum Hans Jørgensen, sum heilsar uppá Willy Brandt.

Týskalandi í øllum ólukkunum. Hann fór til londini, sum Týskland hevði oyðilagt og bað um fyrigeving og beyð sær til at byggja londini upp aftur. Tað var hann, sum setti hol á henda svullin: hetta at týskarar vildu ikki víðurkenna og tosa um alt tað ónda og ræðuliga teir høvdu gjørt móti eitt nú teimum mongu pólsku jøðunum. Tá hann fór undir hetta var tað ikki náttúrligt fyrri mong í vesturheiminum, tí fyrri tey var tað

kommunisman, sum varð tað absolutt ónda. Serliga amerikanarar og høgravogirnar í fleiri londum vóru skeptiskir móttvegis Brandt í hesum máli. Í dag síggja vit øll, at hetta var tann rætti politikkurin, tí hann var við til at skapa neyðugan linnan millum eystur og vestur.

nitreytirnar

Órímuliga harðar

—Treytirnar, sum danska stjórnin setir, fyrri at bjarga Sjóvinnubankanum, minnir um yvirtøku av fíggarpolitikkinum hjá føroyingum, hesum nokti eg at trúgva og góðtaka, segði Jákup Lindenskov á fólkatingi

Jákup Lindenskov hevur ilt við at ímynda sær, at avtalan millum landstýrið og donsku stjórnina um 500 milliónir krónur í láni fyrri at bjarga Sjóvinnubankanum, ber í sær at Føroyar eru settar undir administratiðn.

—Eg dugi ikki at síggja, at danska stjórnin er sinnad at skrúva tíðina 45 ár aftur í tíðina. Eg hetta tilfelli, so má tað byggja á ókenndskap til gongdina í Føroyum seinastu tíðina við við sterkt lækkandi livistøði og lækkandi almennum tænastustøði, segði Jákup Lindenskov á Fólkatingi.

—Í Danmark hevur verið tosað um skerjingar á fíggarlógini seinastu árinu og skerjingar eru í veruleikanum framdar. Tað er ikki mín uppgáva at koma við ábreiðslum av avgerðum, sum danskir fólkavaldir fremja, sigur hann.

—Men í Føroyum eru sanniliga eisini skerjingar framdar á fíggarlógini. Seinastu trý árinu er fíggarlógin skorin niður frá 3400 milliónum til 2600 milliónir. Í mun til dýrtíðarmenningina og náttúrligur vøkstur á ávisum økjum, raka sparingarnar í Føroyum enn harðari enn í Danmark, sigur Jákup

Lindenskov.

—Tað er tí órímuligt at treytin fyrri donsku hjálpini skal minna um yvirtøku av fíggarligu lóggevingin í Føroyum. Hetta er ikki donsk siðvenja og hesum nokti eg at trúgva og góðtaka. Í seinasta enda er tað hóast alt tann føroyski skattagjaldarin, sum skal rinda lánini aftur, segði Jákup Lindenskov.

—Føroyska kreppan er ein rávørkureppa, og skal kreppan basast á sama hátt, sum statsministerin stingur út í kortið, so merkir hetta samanmetti við Danmark, at teir

meldaðu 800.000 fólk út úr samfelagnum, sigur Jákup Lindenskov.

—Tað einasta føroyingar kunnu gera er at fáa meir burtúrur tí rávøru við eiga, og só at sýna sparsemi á øllum økjum, á sama hátt sum vit hava gjørt seinastu 3-4 árinu í mun til tey meira lættisinnadu áttatíðini, segði Jákup Lindenskov á fólkatingi.

justinus

Jákup Lindenskov, fólkatingsmaður